

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

3 de reliquis quæ pertinent ad locationem, & conductionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

8 ¶ Salaria possunt & in annonis, & edulis, & pecunia consti-
 9 tui. ¶ Personæ ¶ quibus salaria debentur, sunt qui operam suam
 impendunt, vel per eos non stat, qui minus impendant, vel præ-
 stent, & eodem tempore alteri non locauerint, *l. qui operas 41. Et
 l. sed adde 21. §. fin. loca. P. l. diem functo 4. de offic. assessor. P. libr. 1.
 tit. fin. l. diem functo 22. loca. P. l. penult. de conductio. caus. dicit. caus.
 non se. l. legatum §. 1. de lega. 1. l. 1. de var. Et extraord. cog. Quare &
 famulis, quorum operæ per annos locatur, debentur, si sine do-
 lo, vel culpa potissimum dominorum negotiis infudantes, in æ-
 gitudine incidant, *l. cum plures §. fin. de administrat. tutor. P.
 Arque ita iis præstantur. Sunt qui pacti sibi dari sunt, vel qui
 operas suscipiunt, vel eorum curam gerunt, vel suscipiunt, qua-
 les tutores, curatores. Mortuo officiali in administratione here-
 dibus datur etiam eius anni, quo administrat, integrum sala-
 rium, *l. post duos 15. de advocat. diversorum iudicum. C. leg. si quis in
 sacris, de proximis sacro scri. lib. 11. C. Sed & mortuo officiali do-
 mestico, & protectore principis, heres eius non tantum salarium
 anni intra quod moritur, & præcedentia debita cõmquitur, sed
 & alterius post mortem anni, *l. lege pragmatica, de domestici. Et pro-
 tector. libr. 12. C.****

10 ¶ In præstatione ¶ & forma præstadi, obseruare oportet con-
 tractus legem, si certa est: nam incerti salarii sollicitatio nõ ob-
 ligat, *l. salarium, C. mandat. Si nihil pactum sit, consuetudo loci
 spectanda, operæ ipsæ, & personarum qualitas, leg. 1. de variis, Et
 extra cog. ¶ Et ¶ in summa nunquam merces laboris retinenda.*

¶ Non negabis, inquit Deus, mercedem indigentis, & pauperis fratris
 tui, vel aduenæ, qui moratur tecum in terra tua, & intra portas tuas
 est. Sed eadem die reddes ei præuiũ laboris sui: ante solis occasum: quia
 pauper est. Et ex eo sustinet animã suam: ne clamet contra te ad Do-
 minum. Et reuertetur tibi in peccatum. *Deuter. 24. Lcuit. 19.* Rursum
 apud Thobiam quicumque tibi aliquid operis fecerit, statim ei mer-
 cedem restitues. Et merces mercenarij tui apud eum non maneat,
 Thobia 4. Et apud Malachiam, Ero, inquit dominus, testis velocis
 maleficij, adulteris, periturijs, & iis, qui calumniantur mercedem
 mercenarij sui, *Malach. 3.* Et Dominus noster Iesus Christus,
 voca mercenarios, & redde eis mercedem suam, *Matth. 10.* Quia,
 vt Diuus Paulus ait, dignus est mercenarius mercede sua, *1. ad
 Timot. 5. c. quicumq. suffragio, 12. q. 2. & iniuste denegatur, ca. non
 sane, 1. q. 9. §. vt, qui effuderit sanguinem fratris sui, & qui faudem
 facit mercenario frater dicantur, Eccles. 3. §. simonolauus 14. q. 5.*

12 ¶ Non enim ¶ minus occidere videtur qui alimenta denegat,
 quæ sibi mercenarius tantum labore parat quam qui alio modo
 occidit, *l. q. de liber. agno. in P. quare vterque impiissimus, & vt
 Mero scribit, in rãis agnõs, in execrationib. Alcinoes ira Miner-
 uæ perisse fertur, quam inuocauit Nicandra, quod cum ei de-
 seruisset Alcinoæ in arte textrici, qua docta erat. illamque domo
 expulisset, neque integram mercedem exsoluisset. Cuius ob-
 vltionem, ipsa in tantam insaniam peruenit. vt hospitijs pe egrini
 Xanti nauem sequeretur, relicto patre Polybio Corinthio, &
 Amphylcho Driantis filio marito, & liberis, cuius conscientia
 se postea in mare præcipitauit. *Parthenius in Eroticijs, cap. 27. Lex
 Platonis, Qui pauperis accepti mercedem, tempore quo pactus est,
 non obtulerit, dampnum reddat, & si annus præterierit, quamuis pecu-
 nie accepta mutuo sine usura reddi debeant, huic tamen pro singulis
 drachmis singulas drachmas sextas partes singulis mensib. dato. Si quis
 opifici mercedem, secundum pacta non dederit, vt societatem homi-
 num dissoluens lex ciuitatis vniõni patrocinetur. tribuum iudices de**

13 ¶ his cognoscant, *Plato 11. de legib. ¶ Salarium ¶ lectionis doctoris
 debet solui in principio anni, vt ait Baldus, in l. 1. de suffr. C. vel in
 medio anni, Bald. in l. per hanc, de aduo. diverso. iud. C. Alex. in leg.
 diem functo. de assessor. P. Et si iusta causa impediatur lectiones
 perficere, nihilominus integram accipit salarium: *Bald. in rub.
 de magistris.* contra si negligentia officium prætermittat: nam
 tempus tunc cessationis subducendum, veluti in alijs locatiõni-
 bus conductor subducit mercedem, pro eo quo culpa locantis
 non licuit frui fructibus rei conductæ, *l. si fundus locat. P. l. edi-
 les in fin. de edil. edict. Pano. in c. peruenit, in 2. in 3. col. de inueiuan.
 Fel. in c. quia de magistris.* Si tamen ob nõ soluta stipendia omit-
 tat lectiones, vel officium alijs qui operas præstat, distinguitur,
 an poterit eo loco viuere pendente mora solutionis, & age. e lo-
 cati nomine pro mercede, vt tunc non possit petere cessationis
 pecuniam: si autem non potuit ibi, ob inopiam pecunie, fungi
 officio, reperet, quia per illum non stetit, *Panormis. in d. cap. per-
 uenit, per l. qui operas, Et l. si in lege, §. colonus, loca. in P. Insuper si in
 defectum solutionis ipsius, cui mandata soluendi prouincia est,**

mutuum cum vfuris doctor sumat, oportet easdem vsuras cum
 quoque refundere, *arg. l. per hanc, de ei og. militar. anno lib. 12. C.*

¶ Retinere ¶ stipendia laboris alicuius, non tantum ad ignomi-
 ram pecunie laborantis pertinere, quantum ad ignominiam e-
 iusdem aliquando videtur: quemadmodum, teste Nonio, ære di-
 ruti appellabantur milites, quibus propter ignominiam stipen-
 dium, id est merces menstrualis, vel annua quæ esset in numis æ-
 reis: subtrahabatur. Vnde Varro lib. de vita populi Romani 2.
stipendium appellabatur, quod æ militi semestri aut annuum dabatur:
cui datum non est propter ignominiam, ære dirutus esset. Ære diru-
tum militem etiam tradit Festus ab antiquis dictum cui ignomi-
niæ causa stipendium non esset datum. Quod æs dirubatur in
fiscum, non in militis faculum: alioquin non erat licitum, nec
esse debet mutare, vel subtrahere, vel minuere, vt quæstores solu-
lutioni præpositi solent, fidoris & laboris meritum. Et sic etiam
Theodoricus Gothorum rex respondit, cum conquererentur
domestici milites, equites, & pedites excubias agentes, quod ab
arcario præfectorum, non integros solidos, sed imminutos acci-
perent, curans vt emendarentur, dicenque, Mutari certe non
debet: quod laborantibus datur: sed a quo fidelis actus exigitur, com-
pensatio imminuta præstetur, libr. 1. epistoliarum variarum Cassiodor.
epist. 10. Theod. Boerio.

De reliquis quæ pertinent ad locationem & con-
 ductionem. Cap. 3.

- 1 Locatio non transfert dominium, sed usum.
- 2 Furti actio pro re conducta cui competat, dominione an con-
 ditori.
- 3 Locationis finis, quod sit contractus iurigenitum, & bonæ fidei.
- 4 Locatio habet latam, leuem & leuissimam culpam.
- 5 Sarcinator tenetur pro veste ei data sarcinæ, si muris corrosiui,
 vel si permittauerit.
- 6 Casum fortuitum præstat, qui se ei exposuerit.
- 7 Iuramentum in licet pro bonæ fidei actionibus.
- 8 Vsuræ debentur pro mercede suo tempore non soluta.
- 9 Conductor inficiatus rem locatam restituere, quomodo con-
 demnetur.
- 10 Locatio quomodo finiatur.

Locatio ¶ non censetur esse translatio rei, sed concessio tan-
 tum vfus fructuum, operum, remanente dominio rei penes
 locantem *l. 2. loca. P. nec solet locatio dominium mutare, l. non
 solet 4. 2. ioc. P. l. qui rem, C. eo. Et proinde, si quis messem, id est,
 fructus pendentes in spicente partiaro colono furetur, condi-
 ctio furtiua domino tantum competit, & colonus cum domi-
 no ex conducto, vt id faciat agere potest, *l. cum in plures, §. messem
 loca. in P. neque enim colonus antequam fructus perceperit, eo-
 rum sit dominus l. fullo, vel sarcinator 84. §. fructibus, de fur. Po-
 test tamen furti agere quoque in quantum sua interest furatus
 fructus non fuisse, sicuti & fullo actione furti experitur quanti
 sua interest rem recipere, quam restituere cogitur domino, *l. l.
 fullo, §. fructibus Et l. iulio 92. de fur. P. Colonus tamen qui suis
 numis colit, qui vniuersos fructus rei sibi percipiendos condu-
 xit, cum eo quoque qui fructus stantes furtiuit, agere furti po-
 test: quia vt primum decerpti essent, eius esse cepissent, *l. si quis
 26. §. fin. eo. tit. de fur. P. Itaque etiam fullo qui polienda sarcinæ
 dave vestimenta accepit, semper agit: præstare enim debet sem-
 per custodiam, *l. itaque fullo 12. de fur. P. Itaque vt is cuius inter-
 est non furti, furti agere potest, *l. cuius 10. Et 16. eod. Si autem sol-
 uendo fullo non est ad dominum redit actio, *l. itaque fullo.*******

¶ Finis ¶ itaque locationis erit, vt communicatione vfus, so-
 cietas hominum conseruetur, & facilius volentibus dominis,
 homines inter se res communicent. Quare recte placuit, vt qui
 beneficium ex re alterius suscipit, quicue mercedem capit, teneat-
 tur pro rei interitu, vel deterioratione ex dolo & culpa sua, seu
 negligentia, non etiam ex casu, *l. in iudicio, Et l. 1. C. de locat. l. vt
 deamus in princip. cum duob. sequentibus, eod. tit. P. l. contractum 24.
 de reg. iur. P. quia contractus iste est bonæ fidei, in l. 2. Et 17. C. de
 locat. §. actionum, de alio. & naturalis, & iurigenitum, *l. 1. eod. tit.
 P. Et proinde in eo non iniuste, & sine damno contractum
 conseruari debent tanquam contractu necessitate urgente in-
 ducto, vt in ceteris similibus, *lex hoc iure, de instr. Et in r. in au-
 tem genitum, de iure natur. ¶ Multo ¶ magis qui expresse operam
 suam in custodia locauit, de negligentia tenetur, de lata, leui, &
 leuissima culpa, si quid sinistri rebus contingat, quas vel vehere,
 vel custodire promiserat, *l. in iudicio 28. Et l. si ut certo, §. nunc vi-*
 denam,***

dendum, commo. P. §. qui pro usu, de loc. ap. In fin. l. 4. C. eod. de le-
uissima videlicet tenetur, si damnum ex eius culpa qui promisit
contingat. glo. in l. qui mercedem cum l. seq. loc. P. non item, si al-
terius culpa: nam eo casu excusaretur per diligentem custodiam.
§. Berberus in 2. parte Viatoris iuris, tit. de loc. §. Ad culpam per-
tinet imperitia. l. item queritur 14. in prin. §. si gemma, locat. P.
si quis errauerit putans domino vellem reddere, quam pretio
pollendam, vel sarciedam susceperat. reddiderit alii vel incius
cum alio permittit, d. l. item queritur §. est pallium, vel si eam
a muribus corrodii permiserit, d. l. item, §. si fullo, sunt his casus
alii plures similes. in d. l. item queritur.
 6 *§. Culpa quoque procedens casum fortuitum, vel quando*
quis casui fortuito se commiserit, facit vt ex casu quoque; quis te-
neatur, non aliter, l. si mercus, §. vis maior, & l. videamus, §. si hoc
loc. P. Hinc accidit, vt si non restituitur res locata, vel id ad
quod propter culpam quis tenetur, in id quod interest commu-
ni estimatione condemnatur. leg. videamus §. qui vnum, loca. P.
 7 *§. Et si contumaciter adhuc se gerat, quantum singulariter in-*
terfuerit per in iuramentum damnabitur, l. si cui §. 1. eod.
 8 *exemplo aliarum actionum bonae fidei, in quibus iuramentum*
in iure locum habet. l. in actionibus de in iure iur. §. Et si mer-
cedis suo tempore non soluat, vt in iudiciis aliis quoque bonae
fidei, vt supra debentur cum mercede, l. praes pronuncia 17. C. locat.
 9 *§. Et si pertinaciter conductor vsque ad sententiam perseueret*
infinitioe restitutionis possessionis, seu detentionis rei loca-
tae petente domino, exemplo inuasoris rem locatam, & estimati-
onem insuper eius cogitur persolvere. l. pen. C. de loca.
 10 *§. Finitur namque locatio adueniente tempore dicto con-*
ductioni, post quod impletum, inuitos conductores. in l. inuitos
11. C. de loc. seu heredes eorum non esse retinendos. saepe rescri-
ptum est, neque fideiussores eorum, l. si cum Hermis 7. C. eod. ne-
que locatores iterum relocare cogi eidem, vel alii, l. nec cui. 32.
C. eod. nisi tacito consensu renouetur locatio conductori, quem
locator in possessione rei locatae esse patitur, l. legem 16. C. eod. l.
item queritur 14. §. qui impleto, & l. qui in perpetuum 15. loc. P. Qui-
bus modis autem aliis finitur locatio, iam ante dictum est, dum
de actione ex conducto egimus, per l. ade, & l. emtorem, C. de loca.
quibus & adde consensum quo dissolui posse omnes contractus,
qui consensu transacti sunt, liquet, leg. nihil tam natura. de re-
gul. iur. P.

27 *Sociorum condemnatio, in quantum facere possunt.*
Fideiussor socii gaudet privilegio socii, ne ultra quanta fuerit pos-
sit, condemnetur.

Societas generaliter, est aliquotum in aliquo negotio for-
 tunae, periculorum & spei communicatio seu communio.
 Quo fit, vt fere infinitae sint species societatis & sociorum,
 & bona um & malorum rerum: spirituum, & corporalium;
 cum socii sint, inter quos res aliqua communicata est, Cicero. s. in
 Verrem oratio. Eius itaque appellatio, & ad omnem communio-
 nem, coniunctionem, communitatem, commercium, comita-
 tum, pactionem, foedus, conuictum, cohabitationem, ordinem
 & amicitiam referri poterit: in his enim omnibus quaedam res
 communis aliquo modo fit. Et longum esset de his omnibus
 singulariter loqui, dissuta & aliena cum sit tractatio omnium ab
 ea qua in manu est, contractuum. P. oinde vt conueniat &
 intelligatur de qua societate dicturi sumus, paucis societatum
 species duobus capitibus fecerim: vt alia societates sine contractu
 contrahatur, alia ex conventionione & consensu fiat. Sine consen-
 su & pactione in societatem homines incidunt, si res vna pluri-
 bus aut duobus adueniat aliquo titulo emtionis, donationis, le-
 gati, institutionis, l. vt sit, cum 2. l. seq. pro socio, l. si. C. eod. seruicu-
 tum constitutione, l. vnu ex sociis de seruis. P. l. Sabinus, commu. di-
 uid. vel ex similibus. Res enim sunt omnes quae possidentur, aut
 propriae, aut communes, aut confusae. Propriae domino um
 singularium sunt: communes, plurium: confusae, incertorum, ha-
 rum diuersa natura: propriae in libera dispositione dominorum
 sunt, l. in re mandata, C. mand. l. nemo exterius. C. de iuda. leg. 2. de
 his qui sunt sui vel alieni iur. Pro confusis praediorum finibus, fi-
 nium regundorum, non etiam communi diuidendo datur iudi-
 cium l. 2. 4. & l. eos finium regum P. P. o rebus sine conuen-
 tione sociorum communibus, datur communi diuidendo re-
 medium diuidere, & a comunione abire volentibus, leg. iudi-
 cium in 2. finium reg. P. l. inter coheredes, §. si familia, famul. ercisc.
 l. 2. commu. diuid. P. si de corporalibus agatur: si autem de iuri-
 bus, vel de hereditate familiae erciscenda, non communi diui-
 dendo, l. 3. commu. diuid. P. l. 1. & 2. fam. ercisc. P. neque pro so-
 cio, l. nam cum 32. & seq. & l. quibus casibus 34. pro soc. quia actio
 pro socio magis ad personales praestationes pertinet, quam ad
 communium rerum diuisionem, l. 1. commu. diuid. P. Et quam-
 uis in communi diuidendo contententes socii, l. 1. finium regum
 P. dicantur: tamen non omnis comunio societatem habet, l. 2.
 commu. diuid. P. neque actio pro socio communi diuidendo tol-
 litur. in l. si actum sit 43. pro soc. P. De his omnibus iudicis finium
 regundorum, communi diuidendo cum iam alibi dixerim, nunc
 plura non adiciam. Porro societas conuentio personarum magis
 quam res respicit, vnde & ius quoddam fraternitatis dicitur
 in ea esse, vt ne vltra quam facere possint socii ad iniuicem da-
 mnentur, l. verum est pro soc. Sed ea non tantum personarum, sed
 & rerum est.

Est itaque haec societas contractus iurisdictionum, l. ex hoc
 iure, de iust. & iur. P. nominatus, l. iurisdictionum, de pac. P. quo
 rerum, vel operatum lucri & damni, l. si vnu pro soc. communi-
 catio fit, ad commodiorem vsum, vel faciliorem questum ex
 consensu, l. qui amittitur 19. l. vt sic 31. cum l. sequen. l. plane 37. l. si
 margaritam 44. pro socio P. de questu. in l. questus 8. & in l. sed nec,
 eod. tit. Conventionalis societas alia est, in qua fit praecipue com-
 municatio personarum, quam diu vixerint, & consequenter ali-
 quomodo, non tamen omnino, rerum quae personarum sunt.
 Quae societas inest matrimonii coniunctioni: sunt enim coniuges
 socii diuinae & humanae domus, & confortes omnis vitae, l. t.
 de rit. nuptiarum, lib. 23. P. tit. 2. ob quam bonorum propriorum
 mutuo dicuntur domini quodammodo, l. 1. rerum amata. lib. 25.
 P. tit. 2. l. aduersus, C. eod. tit. ob commixtam familiam facientes
 vnam domum. leg. 1. §. si vir aut vxor, ad Senatus. Syllan. in P.

Quamuis vt vere potissimum prohibente vxore, in bonis
 vxoris maritus ius non habeat, & contra, l. hac lege 8. de pact. con-
 uentis lib. 5. C. tit. 14. l. si ego, §. dotis, de iur. dot. nisi ex pacto inter
 coniuges fiat societas rerum, quae dicuntur affrayamenta,
 quae etiam ex consuetudinibus quorundam locorum matrimo-
 nio inito, censentur fieri, vt Lutetiae & alibi, materiam affraya-
 menti tractat Boerius in consuet. Buum tit. de consuetudine Boeris, tit.
 2. Io. Berber. in Viator. iuris, de societate, quibus acquisitiones in-
 ter coniuges communicantur & onera. Sed de societate nuptiali
 nihil amplius repetam, cum de nuptiis in personis vberime di-
 ctum a nobis sit.

De Societate. Cap. 4.

Instit. lib. 3. tit. 26. P. lib. 17. tit. 2. C. lib. 4. tit. 37.

- 1 Societas quid.
- 2 Diuisio bonarum & malorum rerum.
- 3 Alia diuisio ex contractu & sine contractu.
- 4 Communis diuidendo, & actionis pro socio familia erciscende dis-
ferentia.
- 5 Societas personarum, vt in matrimonio, & rerum.
- 6 Affrayamenta conuegiurum.
- 7 Societas conuentionalis.
- 8 Vel rerum singularium, vel bonorum vniuersorum.
- 9 Societas damni & lucri, industria, & pecunia.
- 10 Industria interdum praeponderat rebus & pecuniis, eod.
- 11 Societatem quae personae inire possint.
- 12 Socii heredes in societate non remanent, nisi in locatione vestiga-
lium.
- 13 Societas quibus modis contrahitur, & vsque ad quod tem-
pus.
- 14 Societas simpliciter coita quae requirit communicari, & quae
non.
- 15 Societatis lucra & damna quomodo diuidantur.
- 16 Lucrum & damnum quid, eod. l. 15.
- 17 Societatis contrahende finis questus est.
- 18 Societas quibus modis soluitur.
- 19 Societatis fraudulenta renuntiatio non officit sociis.
- 20 Societatis in tempore renuntiatio estimationem habet.
- 21 Societatis dissolueda iusta causa.
- 22 Pro Socio alio quando, & pro quibus datur.
- 23 Socium fallere curpissimum.
- 24 Ideo alio famosa, eod.
- 25 Sociorum quae culpa consideranda.
- 26 Societati vniuersarum fortunarum quae conferantur.
- 27 Societati actio cum aliis quibusdam concurreat aliquando.